

Nacka Tingsrätt
Mark och miljödomstolen
Enhet 3
Box 1104
131 26 NACKA STRAND

Kärnavfallsrådets synpunkter på behov av kompletteringar av Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökan angående utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län (Mål nr M 7062-14 Avdelning 3)

Ärendet

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade 2014-12-19 in en ansökan till Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt om tillstånd till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län.

Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt har i en förfrågan 2015-01-29 anhållit om besked huruvida ansökningshandlingarna behöver kompletteras av sökanden i något avseende innan kungörelse enligt miljöbalken utfärdas. Synpunkter på behovet av kompletteringar ska lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 2 mars 2015.

SKB:s ansökan

Av SKB:s ansökan framgår att den nya förvarsdelen betraktas som en utbyggnad av det befintliga slutförvaret SFR-1. Det nya förvaret kommer huvudsakligen att utgöra ett slutförvar för kortlivat låg – och medelaktivt radioaktivt avfall, men ska även utnyttjas som ett mellanlager för långlivat låg- och medelaktivt avfall i avvaktan på att slutförvaret för långlivat radioaktivt avfall (SFL) tas i drift om cirka 30 – 50 år.

Parallellt med ansökan enligt miljöbalken har SKB även lämnat in en ansökan till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) för såväl det befintliga slutförvaret – SFR-1 – som för det nya förvaret.

Utgångspunkter för Kärnavfallsrådets synpunkter

Kärnavfallsrådet anser att det planerade nya slutförvaret bör uppfattas som en ny anläggning och inte som en tillbyggnad eller utvidgning av en pågående verksamhet vid slutförvaret SFR-1. Skälet för rådets ståndpunkt är att den planerade verksamheten vid det nya förvaret kommer, enligt ansökan, att innehålla andra avfallskategorier än de som slutförvaras i SFR-1 och som omfattas av det befintliga tillståndet för detta förvar. Även verksamheten är delvis en annan, nämligen mellanlagring av kärnavfall, bl.a. i form av härdkomponenter.

Det nya slutförvaret, som omfattas av ansökan, bör alltså uppfattas som en ny anläggning och inte som en tillbyggnad eller utvidgning av en pågående verksamhet vid SFR-1. Prövningen enligt miljöbalken bör därför omfattas av bestämmelserna enligt 17 kap miljöbalken, vilka innefattar en obligatorisk tillåtlighetsprövning av regeringen samt bestämmelserna om s.k. kommunalt veto enligt 17 kap. 6 §.

En viktig faktor som bör beaktas i sammanhanget är att det nya planerade förvaret kommer att betraktas som en ny anläggning i samband med prövningen av ansökan enligt kärntekniklagen. Ett skäl till detta är att det befintliga tillståndet enligt kärntekniklagen för SFR-1 inte omfattar den verksamhet som planeras för det nya förvaret.¹

Enligt kärntekniklagen ska en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om tillstånd att uppföra, inneha eller driva en kärnteknisk anläggning. I fråga om förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen enligt kärntekniklagen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag gäller bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken.²

Av miljöbalken framgår att balken ska tillämpas parallellt med annan lagstiftning som reglerar verksamheten.³ Det innebär att miljöbalken i de avseenden som omfattar joniserande eller icke-joniserande strålning gäller parallellt med strålskyddslagen och kärntekniklagen. Således kan frågor som rör anläggningssäkerhet och strålskydd i ett tillståndsärende komma att prövas lika noggrant enligt såväl miljöbalken som kärntekniklagen och strålskyddslagen utifrån de syften de olika lagarna har att tillgodose.

Behovet av komplettering av ansökan

I miljökonsekvensbeskrivningen enligt miljöbalken för en ny anläggning ska en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd.⁴

Kärnavfallsrådet anser att det är viktigt att SKB i miljökonsekvensbeskrivningen visar att den valda platsen är lämplig med hänsyn till att ändamålet samt ska kunna uppnås med minsta

¹ Skulle det befintliga tillståndet enligt kärntekniklagen för SFR-1 även innefatta den planerade verksamheten i det nya förvaret skulle det inte krävas en ny ansökan enligt kärntekniklagen för det nya förvaret, utan enbart en anmälan om en anläggningsändring enligt 4 kap 5 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter SSMFS 2008:1

² Jfr 5 c § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

³ Jfr 1 kap. 3 § miljöbalken

⁴ Jfr 6 kap 7 § miljöbalken

intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Det gäller bland annat det nya förvarets placering i nära anslutning till kärnkraftsreaktorerna.

Även alternativa utformningar bör redovisas i den miljökonsekvensbeskrivning som är knuten till ansökan.

Ansökan bör även kompletteras med en redovisning av vilka långlivade aktiverings- och fissionsprodukter och även aktinider som avses att mellanlagras i det nya förvaret i avvaktan på att slutförvaret för långlivat radioaktivt avfall (SFL) ska tas i drift om cirka 30 – 50 år samt vilken inverkan på konstruktionen av det nya förvaret som en mellanlagring av sådana produkter kan få.

Samrådet utgör en central del i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Det ska finnas en möjlighet för de olika intressenterna att påverka beskrivningens innehåll och utformning genom sina synpunkter. Enligt Kärnavfallsrådet uppfattning bör SKB därför komplettera tidigare samråd genom att på nytt genomföra samråd som bland annat rör frågorna om platsval samt transporter av kärnavfall mellan olika mellanlager i Sverige.

Miljökonsekvensbeskrivningen är central i ansökningsprocessen. En godkänd miljökonsekvensbeskrivning utgör en processförutsättning för att en ansökan ska kunna prövas i miljödomstolen enligt miljöbalken och en förutsättning för regeringens prövning enligt kärntekniklagen

Beredning av ärendet

Beslut i detta ärende har enhälligt fattats av Kärnavfallsrådet. Ärendet har beretts av Kärnavfallsrådets kansli samt sakkunnige Ingvar Persson.

Carl Reinhold Bråkenhielm
Ordförande